

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.н. Сава Йорданов Василев,

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Филологически факултет, катедра „Българска литература“, за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование: 2. хуманитарни науки; професионално направление: 2.1. филология; докторска програма: *Българска литература (Българска литература от Освобождението до края на Първата световна война)*

Автор: Велика Атанасова Гюлемерова

Тема: Блудният син в българската литература (Прозата от Освобождението до 80-те години на XX в.)

Научен ръководител: доц. д.н. Иван Годоров Русков – ПУ „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта.

Със заповед № Р33-1382 от 10.04.2017 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема *Блудният син в българската литература (Прозата от Освобождението до 80-те години на XX век)* за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки; професионално направление 2.1. Филология (Българска литература); докторска програма *Българска литература (Българска литература от Освобождението до края на Първата световна война)*.

Автор на дисертационния труд е Велика Атанасова Гюлемерова – докторантка в редовна форма на обучение към катедра *История на литературата и сравнително литературознание*, отчислена с право на защита, с научен ръководител доц. д.н. Иван Годоров Русков от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ).

Представеният от Велика Гюлемерова комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с Чл. 36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС ‘магистър’)
- заповеди за записване в докторантура, прекъсване на обучението (поради майчинство) и за продължаване на обучението;
- заповед за провеждане на изпит от индивидуалния план и съответен протокол за издържан изпит по специалността с успех *Отличен б*;

- протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
  - дисертационен труд;
  - автореферат;
  - списък на научните публикации по темата на дисертацията;
  - копия на научните публикации;
  - декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
  - справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет;
- Докторантката е приложила 6 броя статии по темата на дисертационния труд.

2. Актуалност на тематиката.

Тематиката е актуална и налага по-специален подход към иначе добре познати литературни творби с изключително богата металитературна „биография“. Избраната гледна точка разкрива важни аспекти от диалога на българската литература с библейския образец, както и специфични страни в творчеството на отделните автори.

3. Познаване на проблема.

Налице е добро познаване на проблема – както на теоретично, така и на литературно-историческо ниво. Избран е респектиращ кръг от автори и произведения, заключени в рамките на цяло столетие.

4. Методика на изследването.

Прибягването до сравнително-типологичния анализ е разбираем подход, който предлага широк спектър от аналогии, активира напрежения с висок диалогичен потенциал и, не на последно място, създава условия за провеждането на интерпретативни екскурси с разпосочни изводи.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите.

Текстът се състои от 236 страници и съдържа увод, четири основни глави (*I. Специфики на притчата като жанр; II. Образът на сина в българската художествена литература с оглед на притчата за Блудния син; III. Образът на бащата в българската художествена литература с оглед на притчата за Блудния син; IV. Библейски и политически аспекти на представата за дома*), заключение и библиография. Докторантката си е поставила амбициозната задача да проследи проекциите на Притчата за Блудния син у писатели, творили през различни литературни епохи. Едно от първите неща, което прави впечатление веднага след запознаване със съдържанието на предложения дисертационен труд, е лабиринтното

„разтваряне“ на темата с помощта на няколко подтеми – сами по себе си достойни за дисертационно обглеждане (*образът на сина, образът на бащата, представата за дома в художествената ни литература*). Базисният материал в лицето на заявените художествени текстове е добре познат и вече анализиран. Резултатът е продуктивен както от гледна точка на поредицата литературоведски проекти, занимаващи се с рефлексите на Библията в българката литература, така и в аспекта на едно по-прагматично мултиплициране на натрупания опит в полза на преподавателската работа в училището и университета. Привлечени са необходимите теоретични постановки, визиращи специфичния жанр на притчата, осветлени и вече коментирани са неговите варианти в евангелските текстове. Прилагането на сравнително-типологичния анализ, изрично заявен от докторантката, е предизвикателство за непрекъснато виране в текста в името на основната цел – да се открият приликите и разликите между образеца и художествените текстове. Само така, на базата на последните, могат да се направят важни изводи за творческата индивидуалност на автора, за културните, историческите, социалните и народопсихологическите контексти. В хода на работата все по-отчетливо започват да изпъкват и онзи вид приближавания и отдалечавания между белетристичните произведения на нашите писатели, благодарение на които литературно-историческото знание увеличава относителното си тегло и плътност. С други думи, естетическите проекции на *Притчата за Блудния син* са чудесен повод за вземане на „проба“ от тялото на литературата през различните етапи на неговото съзряване. А това е сериозно изпитание за изследователя. Велика Атанасова Гюлемерова е удържала на изпитанието и успешно е защитила своята визия. Затова заслужава нашите поздравления, персонално и личната ми подкрепа да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“. Разбира се, има редица обстоятелства, които ме карат да мисля, че могат да се постигнат и по-високи резултати. Няма как да не забележим, че привличането на толкова много писатели и литературни творби ще усложни задачата ѝ. Поради което в някои от случаите четем повече на брой и по-убедителни страници за конкретен автор и произведение, а в други имаме усещане за мимоходом проведена операция и приплъзване по повърхността на текста. Има какво да се желае и по отношение на онзи вид „влизания“ и „излизания“ от каноничните текстове, благодарение на които *литературно* и *библейско* разговарят равностойно, но на собствените си езици. Многото и различни в жанрово отношение текстове, както и липсата на опит вероятно са причината за губене на нишката в идейно отношение, а на места и за откровеното затваряне на прочита в рамките на текста. В този ред на мисли, привличането на релацията „дом – път“ невинаги оправдава присъствието си и проблематизира собствената си функционалност. Последната ме подсеца и за липсата на някои заглавия в библиографията, но това е почти разбираемо.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта.

Приложените публикации дават добра представа за същността и ритъма на работа на докторантката, за нейното професионално израстване и изяви. Част от текстовете са четени като доклади на научни конференции, докторантката е имала възможност публично да заяви своите идеи, постепенно да изгражда и проверява концепцията, на която залага.

7. Автореферат.

Авторефератът отразява вярно научното съдържание на предложения труд и дава достатъчно ясна представа за неговите качества.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати.

Правя обичайната за подобни случаи препоръка за издаването на текста като книга – разбира се, след поредното му оглеждане, редактиране, а вероятно и съобразяване с някои от направените критични бележки и допълнения от членовете на настоящото жури.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Тъй като считам, че дисертационният труд притежава необходимите научни и научно-приложни качества и резултати, че отразява личния принос на докторантката, отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“, че представените материали са в унисон с изискванията на Филологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ, правя своето предложение на докторантката **Велика Атанасова Гюлемерова да бъде присъдена образователната и научна степен ‘доктор’** в област висше образование: 2. *Хуманитарни науки*, в професионално направление 2.1. *Филология*, докторска програма: *Българска литература* (Българска литература от Освобождението до края на Първата световна война).

09.05.2017 г.

Велико Търново

Изготвил становището:

Проф. д.н. Сава Йорданов Василев